

זיכרון של אמיר יעקב ז"ל

זיכרון

רס"ן יעקב (ו"ק) אמיר ז"ל

בן לחי (ויקטור) וחיה (ויקטוריה)

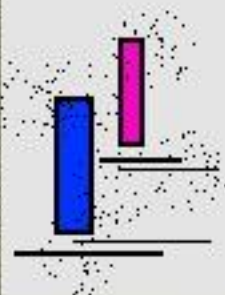
4 ינואר 1946 - 13 אוגוסט 1992

ז'ק - דברים של ראי' קודם ראי' עכשיו...

השיר אומר: "... דברים שלא רואים משם רואים מכאן..." ואני אומר, דברים שלא רואים קודם רואים עכשיו...

ראיתיך במצוקתך, רציתי לעזור, התענינתי בגורלך, אך נסיוני הדל בשכמוך לא עמד לי כדי לשמש מנוף להצלתך. אינני יודע אם בחיך ידעת מספיק עד כמה אנו, אנשי הצנזורה, מהווים "משפחת" עבודה מלוכדת ומגובשת, אף כי כל אחד מאיתנו עולם ומלואו בפני עצמו הוא. הליכתך הפתאומית הממה אותנו, כל אחד מאיתנו החל לחשוב מה לא עשה נכון ונבון כדי למנוע ממך להגיע למצב אליו הגעת ולמסקנה האחת והיחידה, לגביה "לא התייעצת", לא הססת, לא דברת אבל עם עצמך היית נחוש וכנראה גם שלם. את סודך לקחת עמך והשארת אותנו המומים ותוהים.

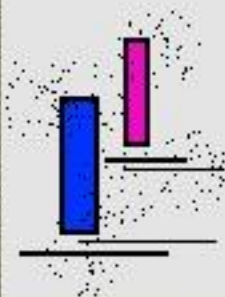

מספרים על אייר יעקב ז"ל

זכרונך החיובי ישאר עימנו לעד. אני זוכר היטב את פגישתנו הראשונה ואת הסכמתי המיידית לקבלך לעבודה אצלנו בבסיס. לא טעינו לגביך. היית צנוור מהטובים ביותר וככזה לקחת על עצמך החלטות מקצועיות, נבונות, ונועזות וכאשר פעם היו לי השגות, נלחמת בי כארי בלשונך לשכנעני בצדקתך. לדעת את אשר הביא אותך לרצונך לסיים את חיך לא נדע לעולם. אצלי ואצל חבריך קיימת התחושה שאצלנו היה לך טוב ולכן איננו יודעים היכן לחפש את המקור למצוקתך.

השארת אותנו חושבים זוכרים וכואבים. נזכור אותך מחיך ונהנה, חוקר מתעמק מאמין ומצפה.
יהי זכרך ברוך!

יצחק שני, תא"ל
מפקד היחידה

מזכר' ההסכך שנאמרו ע"י מפקדו של רס"ן יעקב אמיר ז"ל.

ז"ק, נאספנו כאן היום כל מוקיריך, כשאנו המומים מכאב וצער על האסון שקרה למשפחתך ולנו. צה"ל ויחידת הצנורה איבדו היום קצין מעולה, קצין מקצועי ברמה גבוהה אך יותר מכל - בן אדם.

היית בן אדם שהיה נעים לעבוד עימו, לשוחח עימו, לצחוק עימו - ולפתע הכל נגמר. מאז הגיעך ליחידתנו לפני כ- 15 שנה, ליווינו אותך, חבריך ומפקדיך וראינו את התקדמותך המקצועית ביחידתנו, את יחסך הרציני לעבודה ואת נטייתך לשלימות בעבודה זו, ונהנינו מכך כולנו.

לאחרונה, שמחנו בשמחתך כשבשרת לנו על תוכניותיך לעתיד, על קניית הבית החדש, על שמחתך הרבה נוכח שינוי זה. ראינו את פניך הצוחקים צחוק מלא ומשוער ואמרנו שנבוא לבקר ולשבת על הדשא בביתך החדש - ופתאום, האסון האכזר והמר שגדע הכל.

לשרה ובני המשפחה, קבלו נא רגשות צערנו העמוקים נוכח אסונכם הכבד, מי יתן ולא תדעו עוד דאבה.

מספרים על אמיר יעקב ז"ל

ואתה זיק, אנו נפרדים ממך היום בצער וביגון כבד, נוח בשלום על משכבך
לקץ הימים ואנו נצרוך דמותך בליבנו לעולם.

שי דולב, סגן-אלוף
מפקד בסיס צנורה ת"א

רס"ן יעקב אמיר במהלך מסיבת עיתונאים
עם הרמטכ"ל רב אלוף אהוד ברק.
משמאל:
סא"ל שי דולב, מפקד בסיס צנורה חל-אביב.

מספרים על אמיר יעקב ז"ל

אכתב התנחומים שנשלח לגב' שרה אמיר, אלמנתו של רס"ן יעקב אמיר
ז"ל, נאסח דאמה האצבר לאימו, גב' פלדינו חיה.

לשרה, קבלי נא רגשות צערנו העמוקים נוכח אסונך הכבד, עם מותו בזמן שרותו של
בעלך, רב-סרן יעקב (זיק) ז"ל.

רב-סרן יעקב (זיק) ז"ל נפל ב-י"ד באב התשנ"ב, 13 אוגוסט 1992 בבסיס הצנזורה לעתונות
ותקשורת שם שירת כ- 15 שנה מעת שהתגייס שנית ל- צה"ל, ב- 5 דצמבר 1976
(בתום שחרור קודם מצה"ל).

כבר בעת ראיונות הקבלה שערך יעקב ז"ל כדי להתקבל ליחידתנו בלטו נתוניו האישיים
הגבוהים שסייעו רבות באישור גיוסו המחודש לצה"ל וליחידתנו.
נתוניו האישיים המעולים גם הביאו לאישור דרגת סרן במשך זמן קצר - כך שביום גיוסו
ליחידתנו קיבל מיד גם דרגת סרן.

התאקלמותו המהירה בעבודה המקצועית ורמת ביצועיו הגבוהה הביאו לכך
שב- 10 אוגוסט 1979 התמנה לתפקיד בכיר ביחידתנו והועלה לדרגת רב- סרן.

מספרים על אמיר יעקב ז"ל

בכל תקופת שרותו ביחידתנו שמר על רמה מקצועית גבוהה וקשר קשרים טובים עם חבריו לעבודה.

תכונותיו החיוביות בלטו גם בעיתות חירום, כמו מלחמת שלום הגליל ב- 1982 ובמלחמת המפרץ ב-1991, כשמפקדיו העריכו אז עד מאוד את תיפקודו הרציני, האחראי והמעולה.

חבריו ומפקדיו של בעלך נהנו לעבוד עימו במשך כל שנות שרותו ביחידתנו, נהנו ממחשבותיו ורעיונותיו העמוקים, מדרך עבודתו המקצועית והדקדקנית, מצחוקו הרועם - גם בשעות הקשות.

לכן - כה רב היה הצער והיגון עם היוודע האסון על נפילתו בעת שרותו. קבלי נא, שוב, רגשות הצער והיגון העמוקים של מפקדיו, חבריו וכל חיילי היחידה נוכח אסונך הכבד.

יעקב ושרה אמיר ביום חתונתם.

משמאל אימו של יעקב.

חיה (ויקטוריה) אמיר.

את הווג הצעיר השיא הרב יצחק כרץ.

לימים שר הכנים.

שי דולב, סגן-אלוף

מפקד הבסיס

לזכרך יעקב.

לזכרו של יציר וחבר לעבודה, יעקב אמיר

זיק ידידי. יעקב היה שמך, אך אנו, חבריך לעבודה, קראנו לך בשם החיבה זיק. קראנו לך כך כי כולנו חייבנוך, על שמחת החיים שהיתה בך, על החינוך הנצחי שהיה נסוך על שפתייך, על הצחוק והבדיחה הטובה שידעת לספר, אגב אורחא, כתרופה טובה להפגת המתח.

השפה הצרפתית, וכל הקשור בתרבות צרפת - השארם והאספרי - כל אלה היו בעבורי מילה נרדפת לשמך - יעקב.

באגדה ובקבלה משמש יעקב אבינו סמל לדבקות בתורה. גם אתה, יעקב, שימשת בעבורי סמל לדבקות במילה הכתובה. איש ספר היית.

לא אשכח את ידענותך המופלגת, את אהבת הקריאה שהיתה בך, אשר לא ידעה שובע. תמיד התהלכת עם ספר קטן - בצרפתית, אנגלית או ספרות יפה בעברית.

מספרים על איך יעקב ז"ל

הקפדת תמיד לחלוק עם חבריך לעבודה את הידע הרחב שלך, ומעולם לא התביישת לשאול בכדי להרבות ידע. בזכרוני תשאר חרוטה לעד התמונה באותה משמרת לילה, בה שהינו יחדיו, משמרת שבה נפתחה מלחמת שלום הגליל, ואני אז בראשית צעדי בצנזורה. ואתה, יעקב, בסבלנות ובתושייה ניתבת את הדרך, הנחית אותי וסייעת בידי באותה טבילת אש של ממש. לא אשכח גם את דבקותך בספורט, את צעדוטיך הארוכות מביתך לבסיס הצנזורה וחזרה.

איש אשכולות היית. לא נשכח אותך,
יהי זכרך ברוך.

חברך לעבודה, עפר אור

16 אוגוסט 1992

אכתב פרידה לחבר שהלך ואינו אז

בדצמבר 1981, לאחר שסיימתי קורס צנזורים מתחילים, הגעתי לבית-סוקולוב כדי להתחיל בעבודתי כבוחן. אתה היית זה, שהדריך אותי בפעם הראשונה בכל הקשור ל"ציקינג". לאחרונה התבדחתי איתך וסיפרתי לך את שעבר עלי באותו יום. אמרתי לך, שלא הצטיירת בעיני כטיפוס סימפטי, בלשון המעטה, ונראית לי אפילו מוזר משהו. הוספתי וסיפרתי לך, כי באותו יום הבעתי תקווה בליבי, שאין עוד הרבה אנשים כמוך בצנזורה. כמעט 11 שנים חלפו מאז אותה פגישה ובמהלכן הפכת לאחד האנשים האהובים עלי ביותר. ככל שהיטבתי להכירך חשתי סימפטיה רבה יותר כלפיך.

היית עבורי מורה נהדר. תמיד מחדש. עמדתי מוקסם אל מול תאוות הידע שאינה יודעת גבולות, אותה סקרנות אינטלקטואלית צרופה שרק מעטים יודעים מהי.

בכל שיחה ובכל ויכוח היתה לך היכולת המופלאה הזאת "לשפוך אור" על הדברים. הרשמת אותי בניסוחיך המבריקים, בשנינותך, בעושר לשוניך ואולי יותר מכל ביסודיות ובעמקות שאיפיינו את דרך חשיבתך. לא רק משכיל היית, אלא אינטלקטואל במלוא מובן המילה.

לעיתים, התווכחת או השמעת דעה מתוך סערת רגשות וידעת "שנתפשת" לקלישאות או לניתוח פשטני. כמי שהכיר אותך מקרוב, היה ברור לי שלמחרת בבוקר תקום עם ניתוח שונה באופן מהותי, פרי יכולתך להטיל ספק ולהודות בטעות - תכונות המעידות על גדלות רוח - סגולת מועטים בלבד.

לימים, התברר לי עד כמה תובעני היית מעצמך. לא אחת סיפרת לי, שככל שאתה מעמיק יותר בנושא כלשהוא, פתאום מסתבר לך שלא תפשת אפילו

מספרים א' א"ר יעקב ז"ל

אפס קצהו, ואז "גייסת" לעזרתך את הפתגם "לא עלינו המלאכה לגמור", כדי להלחם בתחושה הקשה הזאת. שאחזה כך. חשתי הזדהות עמוקה, כיוון שידעתי מתוך נסיוני האישי עד כמה קשים הייהב של אלה המחפשים שלמות ויחד עם זאת, מתוך התבוננות קרובה ביכולתי להעיד עליך, שהתגלית כמעט תמיד כאדם שהצליח להשליט את השכל על הרגש. כך, למשל, היית מודע לעובדה שקיימים באישיותך אלמנטים כפייתיים. לא נבהלת מהמילה או מהסטיגמה. החלטת "לתעל" מרכיב אופי זה, כך שישרת אותך. מאבקך נגד ההשמנה באמצעות פעילות גופנית אינטסיבית ביותר, היא דוגמה מובהקת לכך - ארת מני רבות.

לעיתים נדמה היה שסגפן בן סגפנים אתה. משום מה ראית את הנאות החיים כברכה לבטלה. אולי אם היית לומד לקחת קצת מאלה, בלי להרגיש אשמה, היו חיך פוריים עוד יותר:

מספרים על אמיר יעקב ז"ל

אהבתי מאוד את יושרך והגינותך, תכונות שמדברות מאוד אל ליבי. היית איש סוד אמין. פעמים רבות שיתפתי אותך בקשיי, לבטיי ומצוקותיי ותמיד מצאתי אצלך אוזן קשבת ורצון כן להכין ולעזור. ידעתי גם ששפתייך ישארו חתומות.

זר שיקרא דברים אלה יאמר בליבו "נו והרי זו דרכם של הספדים, שכמעט כל שנאמר בהם הוא בשבחו של הנפטר". אשריי שזכיתי לומר לך את כל הדברים האלה בעודך בחיים. זי"אק, עדיין לא חלפו שבעת ימי האבל ואני כבר מתגעגע, מתקשה לעכל שלא אראה אותך שוב. תמונות האתמול עמומות קצת עכשיו, ותמונה אחת לא נותנת מנוח. משמרת הערב של אותו יום הי' מקולל. לרגע מקווה שאולי כל זה חלום רע, אבל המציאות המרה טופחת על פניי, יותר לא תהיה בינינו.

מספרים על איך יעקב ז"ל

בחצי השנה האחרונה, כך אני מבין טוב יותר היום, הלכת ודעכת. ידעתי שפינך אינם כתמול שלשום. לא ידעתי עד כמה גדולה היתה מצוקתך, עד אותו יום הי מר, כשהרגשת קרוב לוודאי, שאינך יכול יותר...

שוב ושוב רודפות אותי המחשבות. אני מנסה לשחזר שיחות, להעלות בזכרוני הבעות פנים, לדלות רמזים, אך לשווא. גם עבורי מותך יישאר בגדר תעלומה. את סודך לקחת אלי קבר. לעולם לא אדע מה הביא אותך לסיים את חיך באופן כה טראגי, אבל ברור לי "שהדברים אינם בשחור לבן", כפי שנהגת להטיף לי מידי פעם.

קשה לי שלא לחוש רגשי אשמה במידה מסויימת. תמיד יקונן הספק אולי לא הייתי רגיש מספיק, תומך מספיק, אולי לא הייתי מספיק חבר, בייחוד בתקופה האחרונה, בה כל-כך נזקקת לחבר אמיתי.

מספרים על אמיר יעקב ז"ל

גם כעס מתעורר בי עכשיו: מדוע לא שיתפת אותי? מדוע לא ניסת להעזר? למה בחרת להיות בודד כל-כך במצוקתך? ואני יודע שיש מקום בתוכי להכיל את שתי התחושות הקשות האלו. הזמן וודאי יהא מרפא ויקהה אותן...

ינעמו לך רגבי עפרך, חבר יקר.
זכרך שמור בליבי לעד.

מחבר שאהב אותך, לבני.

יעקב אמיר בג'ינס ומריקו יאדירס" באחד ממסלולי היחידה
טומד קיצוני מימין תאיל יצחק שני הצנוור הראשי.

אזכרה של ז'אק

במשך תקופת עבודתי בצנזורה למדתי להכיר ולהוקיר את ז'אק ז"ל. אהבתי לשוחח עימו על כל נושא והתפעלתי כל פעם מחדש מלמדנותו ומידענותו. אי אפשר היה שלא להעריך את הרצינות שבה התייחס ז'אק לכל נושא ולכל תחום שבו עסק החל מפעילותו הרוחנית שהתבטאה בקריאת ספרי עיון בכל תחום מתחומי מדעי הרוח ועד לפעילותו הגופנית האינטנסיבית שבה התמיד.

שורות אלה לזיכרו של ז'אק אני כותב בשעת חצות הלילה וזכרונות ממשמרות הלילה הרבות שבהן עבדתי בחברתו צפים ועולים מתוך העבר הלא רחוק, שלא ישוב. יהי זיכרו ברוך.

רמי צביאלי

לזכרו של ז'אק

אמנם ז'אק כבר איננו עימנו אולם
אני ממשיך לזכור את טוב ליבו,
נדיבותו וחיוכו, שמחת החיים שלו
וחוכמתו.

ז'אק כבר איננו, אך הזיכרון ישאר
תמיד.

שוקי ליס

הסגים הצעיר יעקב אמיר ואשתו המריה שרה.
ראשיית דרכו של הזוג הצעיר.

ז'ק י'ד'ז'

קצת מבלבל לכתוב אליך והרי זה עליך, אולם עבר זמן והעובדות, כואבות אשר תהיינה לא ניתנות לשינוי. מודה שבימים הראשונים אחרי חילחלה התקווה: אולי נדע משהו נוסף! אולי יגיע רמז שיסייע לפענח את החידה הסתומה? ימים עברו והסוד לא נגלה. לקחת אותו איתך והפכת באחת להיות בעיני לאיש חידה.

ולא שלכל אחד מאיתנו אין את הסודות האישיים שלו. לכולנו יש דברים אותם לא נרצה לחלוק. אבל אתה הרי היית גלוי לב, מוכן להלקות גם את עצמך אם הגעת למסקנה שפעלת או חשבת קצת פחות טוב משהיית יכול. קשה היה להאמין שהאדם אשר לשקר לא ידע והעובר במוחו מוצא ביטוי, ללא חשש, בדרך זו או אחרת החוצה - לא מתחלק עם הנפשות הקרובות לו בסיבות שהביאו אותו להחלטה הקשה מכל.

מספרים על איך יעקב ז"ל

חוסר הוודאות והתהייה קשים, ובמקרים מסויימים קשים מנשוא. בשיחה עם אימך אמרה (בערך): "אני חושבת שהיתה לסרג' סיבה רפואית שנודעה לו לפתע. כך אני מקווה, שלפחות הלך מאיתנו עם סיבה". חשוב איפוא: איזה דבר נורא, שיכולה אם להגיד לבנה (ולמעשה על בנה) - הלוואי וחלה במחלה קשה ונטולת מרפא, רק כדי למצוא מענה לנשמה מתייסרת.

ואנחנו (קהל הצנוורים), אמנם רק עמיתים לעבודה היינו, אבל במעגל חייד היינו חישוק מרכזי. לכאן הגעת יום-יום, תמיד במרץ רב (איך אפשר?) מתפוצץ מרוב אנרגיה עצורה. משקלן (הסגולי) של התיזות וההגויות שעברו במוחך רק בזמן הצעידה המכנית והמהירה (עם המשקולות ובלעדיהן), למקום העבודה וחזרה ממנו, היה מספיק לאיש אחר לקדנציית חיים מלאה. אבל אתה חשבת (במלוא עומקו של המונח) כל הזמן, לא רק בזמן שהלכת. המוטו שהינחה אותך, כך נראה, היה לדעת עוד ועוד להבין כמה שיותר. ענק היית ז'ק. אינטלקטואל ואוטודידקט שואף ידע ללא

גבול. וגדולתך היתה שלא חששת לשניה להתוודות על ספק שנתעורר בך. ואז באת, במחי רגע והותרת את כולנו (מי יותר ומי פחות) עם חדר נעול תמידית ובו ארון שיזכירו לנו תמיד (גם למי שרוצה לשכוח) את לכתך. גם עוד שנה ועוד שנים הרבה יהיה זה חדר מותך ולמקום עבודתנו יתלווה, כפי שאמר חבר קרוב לך, ריח מוות. זו ירושתך לנו.

ולי, זיק ידידי, אין כעס אליך כלל בליבי. רק צער וכאב על הסבל שליווה אותך בחודשים האחרונים (האם כעיוורים היינו?) סבל, לבטים והתחבטויות אשר הביאו אותך למחשבה על דרך נכונה יותר, טובה יותר. ואני, שלקח כמובן מאליו, שכל מחשבה שלך היא בעליל הטובה שבנמצא, נשארתי - אולי בפעם הראשונה - עם הספק שאולי החלטתך הפעם, על אף כל הסבל והקושי, אינה הטובה יותר - אלא הקלה יותר.

ואולי זו ירושתך עבורי, הספק ...

מספרים על אמיר יעקב ז"ל

חידת הצמורה הצבאית בטייל חידה לסחנה ב-1980. זיאק (עומד שלישי משמאל) וחברים.

שירים לזכרו של אחיר יעקב ג"ל

לז'אק!

את הידיעה על התאבדותך קבלתי בתדהמה,
ולקח לי שעות כדי לעכלה.
התאבדותך הותירה את חבריך לעבודה המומים,
מאחר ואת סיבתה - אין אנו יודעים.
מותו של חבר הינו תמיד ארוע קשה,
בעיקר באופן בו הוא נעשה.
הליכתך ללא עת הותירה אותנו פעורי-פה,
ואת החלל שהותרת בעבודה נתקשה למלא.
הכרותינו לא היתה ארוכת שנים, אך,
עם זאת השכלנו להיות ידידים.

העצות המקצועיות שהשאת לי, עדיין שמורות עמוק בליבי.

שירים לזכרו של אמיר יעקב גיל

עזרא

על-כך לעולם לא תמוש מזכרוני.
הוקרת תודה על עדכוני הת"ש,
אשר אותך לא עניינו ממש.
רק לאחרונה התחלת לקבל הוצאות נסיעה,
מאחר ועד כה ראית בכך טרחה.
ובכלל לא זכורים לי הרבה נושאים,
אשר בעיניך היו מרתקים ומעניינים.
זולת קריאת ספר טוב,
והרחבת ההשכלה אשר בה ניחנת לרוב.
לצד העיסוק בספורט ובריצות בעיקר,
אשר לדידך היוו נידבך חשוב וניכר.
מי יתן ואנשי הדור הצעיר (בצנזורה)
יהיו מקצועניים לפחות כמו ז'אק אמיר.

שירים לזכרו של אייר יעקב ז"ל

כשחולפים לפעמים ליד אותם מקומות מוכרים
קשה שלא לעצור לרגע ולזכור אותך ז"ק.

ז"ק איש הספר הנצחי, יסודי עד כאב, עקשן חסר תקנה.
"עוור צבעים" שראה את העולם בשחור ולבן.
איש של סתירות.

ז"ק האדיב והנדיב - וז"ק הרגיש, הפגיע וחסר הסבלנות
איש שיחה מבריק על דברים ברומו של עולם
ובלתי ניתן לחדירה אל עולמו הפרטי.
אדית פיאף אמרה פעם בשיר שהיא לא מתחרטת
האם גם אתה?

עוד מעט מונים שנה ודבר לא השתנה.

רק אתה חסר כאן.

פרי

לזכרו של אחיר יעקב ז"ל

כך ישאר ל'אק חרות בתודעתינו:

אדם מעמיק, צמא לידע בשיעור

שאינו יודע סבולות.

את מה שקרא בקש לסבוכ.

רשם, הטמיע - ולא הפסיק לרשם לברוק.

